

Avfallsplaner i havner

Veileder

Kolofon

Tittel – norsk: Avfallsplaner i havner

Sammendrag:

Alle havner skal ha en ordning for mottak av avfall fra skip som anløper havnen, og skal være tilpasset behovet til skipene som vanligvis anløper havnen. Mottaksordningen skal beskrives i en avfallsplan som skal være godkjent av Statsforvalteren i det aktuelle fylket. Intensjonen i lovverket er både å forebygge og redusere marin forurensning ved at skip får tilgang til tilstrekkelige mottak i havnene de normalt anløper.

Utførende institusjon (institusjonen er ansvarlig for innholdet i rapporten):

Miljødirektoratet

Forfatter(e): Mepex AS

Oppdragstakers prosjektansvarlig: Kristine von Hanno

Kontaktperson i Miljødirektoratet: Kristine von Hanno

M-nummer:2598

År: 2023

Sidetall: 17

Utgiver: Miljødirektoratet

Innhold

Bakgrunn	4
1. Krav om mottaksordning for avfall fra skip	5
1.1 Generelt	5
1.2 Spesielle krav til havner som anløpes av fiskefartøy	5
1.3 Unntak/avgrensning av plikt til å ha en mottaksordning	6
1.4 Referanse til forskriftsbestemmelse i forurensningsforskriften	6
2. Havnen skal motta melding fra skip om levering av avfall før anløp til havn	6
2.1 Generelt	6
2.2 Spesielle krav for skip > 300 BT	6
2.3 Unntak/avgrensning av meldeplikten	7
2.4 Referanse til bestemmelse i forurensningsforskriften	7
3. Havneansvarliges plikt til å skrive ut avfallskvittering	7
3.1 Generelt	7
3.2 Unntak/avgrensning av plikten til å utstede avfallskvittering	7
3.3 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften	7
4. Krav om gebyrordning	8
4.1 Generelt	8
4.2 Unntak eller avgrensning av kravet om å innkreve gebyr	9
4.3 Fradrag i gebyret	9
4.4 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften	10
5. Krav om avfallsplan	10
5.1 Generelt	10
5.2 Unntak og avgrensning av plikten	11
5.3 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften	11
6. Innhold i avfallsplan	11
6.1 Informasjon til brukerne av havnen	14
6.2 Sjekkliste for utarbeidelse av avfallsplan	16

Bakgrunn

Nytt skipsavfallsdirektiv (EU 2019/883) ble vedtatt i EU 2019, og er inntatt i forurensningsforskriften kapittel 20. Forskriften er endret i tråd med bestemmelsene i direktivet og trådte i kraft 1. oktober 2023. Formålet med nytt regelverk er å verne havmiljøet ved å øke tilgangen til og bruken av mottaksordninger for avfall fra skip i havner. Denne veiledningen er rettet mot kommuner, havneansvarlige og statsforvaltere. Innholdet omfatter blant annet havneansvarliges plikter, krav om og innhold i avfallsplaner i havner, involvering med brukerne i havnen, innkreving og beregning av avfallsgebyr.

1. Krav om mottaksordning for avfall fra skip

1.1 Generelt

Alle havner skal ha en ordning for mottak av avfall fra skip som anløper havnen, og skal være tilpasset behovet til skipene som vanligvis anløper havnen. Mottaksordningen skal beskrives i en avfallsplan som skal være godkjent av Statsforvalteren i det aktuelle fylket. Intensjonen i lovverket er både å forebygge og redusere marin forurensning ved at skip får tilgang til tilstrekkelige mottak i havnene de normalt anløper.

Avfall fra skip omfatter enhver form for avfall, som kloakk, lasterester, oppfisket avfall fra fangstvirksomhet, farlig avfall og avfall fra avgassrensessystem. Avfall som oppstår ved annen drift av havnen skal ikke inngå i ordningen eller beregning av det generelle gebyret, da dette er å anse som havnens eget næringsavfall.

Ordningen skal dekke det normale behovet fra skipene, der omfanget av mottaket vil avhenge av hvor mange anløp havnen har, typer skip som anløper havnen, forventede avfallsmengder og hvilke typer avfall som må forventes levert i havnen.

Ettersom ordningen skal tilpasses behovet, vil havner med få anløp og lite avfall kun ha behov for en enkel ordning. Det er likevel viktig at havnen tilrettelegger mottaket på en slik måte at skip som sorterer avfall om bord, også har mulighet til å levere sortert avfall. Hensikten er å tilrettelegge for økt ombruk og materialgjenvinning. Behovet for slike løsninger bør avklares gjennom dialog mellom skipsfører og havneansvarlig.

For å dimensjonere en god mottaksordning vil havnene ha statistikk over mengder avfall fra tidligere år som kan legges til grunn for behovsvurderingen. Dersom det ikke foreligger avfallsstatistikk, for eksempel ved etablering av nye kaianlegg, kan mengdene estimeres ut fra type skip og størrelse. Dialog med rederier/agenter som benytter havnen kan også være nyttig. Veileder fra IMO har nøkkeltall for avfallsgenerering fra ulike skipstyper som kan legges til grunn for dimensjonering av løsningen.¹

1.2 Spesielle krav til havner som anløpes av fiskefartøy

Avfall fra skip omfatter også oppfisket avfall som er tatt opp under fangstvirksomhet. Fiskefartøy skal kunne levere oppfisket avfall til havner de normalt anløper, og havneansvarlig skal ikke innkreve et eget gebyr for å levere oppfisket avfall. De totale kostnadene havnen har for å håndtere oppfisket avfall, skal inngå i det generelle gebyret som alle skip skal betale uavhengig av om de leverer avfall eller ikke. Ettersom fiskefartøy normalt ikke forhåndsmelder levering av avfall, må stasjonære mottak for denne avfallstypen etableres i havner som normalt anløpes av fiskefartøy. En god plassering av mottaket kan være der fiskefartøyene leverer fangsten. Havneansvarlig må tilpasse mottaket etter fartøyenes behov, og vurdere om

1

[https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/OurWork/PartnershipsProjects/Documents/GloLitter/GloLitter%20WMP%20\(ENG\)%20-%20Guidance%20Document%20on%20Developing%20a%20Port%20Waste%20Management.pdf](https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/OurWork/PartnershipsProjects/Documents/GloLitter/GloLitter%20WMP%20(ENG)%20-%20Guidance%20Document%20on%20Developing%20a%20Port%20Waste%20Management.pdf)

oppfisket avfall skal leveres sammen med annet avfall eller om det skal etableres egne oppsamlingsenheter. Fordi dette kravet er nytt, er det foreløpig lite erfaring om mengdene oppfisket avfall som kan oppstå i de ulike havnene som anløper. Mottaksløsningen bør derfor dimensjoneres etter samråd med fiskeflåten som normalt benytter havnen.

1.3 Unntak/avgrensning av plikt til å ha en mottaksordning

Mindre småbåthavner for privateide fritidsbåter kan ha en svært enkel avfallsordning, for eksempel om båteier tar med seg avfallet hjem eller havneansvarlig har satt opp avfallsbeholder som brukerne av havnen benytter i fellesskap og havneansvarlig kan vise til at det er inngått avtale med en renovatør. Havneansvarlig plikter uansett å informere brukerne hvordan avfallet skal håndteres i den aktuelle havnen.

Oppankringsplasser i havn der det ikke foretas lossing eller lasting kan unntas fra plikten om å ha en mottaksordning for avfall. Dersom skip som anløper oppankringsplass likevel har behov for å levere avfall, plikter havnen å tilrettelegge for dette.

1.4 Referanse til forskriftsbestemmelse i forurensningsforskriften

Havnenes plikt til å ha en mottaksordning for avfall fra skip følger av forurensningsforskriftens § 20-5. Definisjonen av hvilke avfallstyper som omfattes av kravet framgår av forskriftens § 20-3 nr. 1 og nr. 3.

Skip som anløper oppankringsplass i norsk havn, er unntatt fra meldeplikten etter § 20-7, plikten til å levere avfall etter § 20-8 og skal heller ikke ilegges generelt avfallsgebyr etter § 20-9.

2. Havnen skal motta melding fra skip om levering av avfall før anløp til havn

2.1 Generelt

Skip større enn 300 BT har plikt til å forhåndsmelde behov for å levere avfall i havnen og havneansvarlig må sørge for at mottaket har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere avfallet før skipet ankommer havnen. Havneansvarlig må vurdere om det er behov for å bestille en tjeneste fra ekstern renovatør dersom mottaksordningen i havnen ikke er tilstrekkelig. Mindre skip har ikke meldeplikt før anløp og havneansvarlig må derfor vurdere behovet for kapasitet på mottaket basert på tidligere erfaringer.

2.2 Spesielle krav for skip > 300 BT

For skip større enn 300 BT skal behov for levering av avfall meldes via SafeSeaNet Norway (SSNN) minst 24 timer før anløp eller senest ved avgang fra forrige havn dersom reisen varer mindre enn 24 timer. Havneansvarlig må sørge for rutiner for å sikre tilstrekkelig mottakskapasitet basert på informasjon fra disse meldingene.

2.3 Unntak/avgrensning av meldeplikten

Fiskefartøy, fritidsbåter og historiske fartøy > 300 BT, men under 45 m er unntatt fra krav til å gi forhåndsmelding gjennom SSNN.

Skip er unntatt fra meldeplikten dersom de anløper oppankringsplass i havn og ikke har behov for å levere avfall i havnen. Havneansvarlig kan ikke kreve inn generelt gebyr dersom skip ved oppankringsplass ikke leverer avfall i havnen.

Rutegående skip med regelmessige havneanløp kan fritas fra meldeplikten dersom de kan dokumentere til havneansvarlig at det er inngått kontrakt om levering av avfall i annen havn.

2.4 Referanse til bestemmelse i forurensningsforskriften

Meldeplikten følger av forurensningsforskriften § 20-7. Meldingen skal gis i meldingstjenesten SafeSeaNet Norway i samsvar med vedlegg III til forskriften.

Fritak for meldeplikt ved anløp til oppankringsplass følger av forskriftens § 20-7. Fritak for meldeplikten for rutegående skip med regelmessig havneanløp følger av forurensningsforskriftens § 20-8b.

3. Havneansvarliges plikt til å skrive ut avfallskvittering

3.1 Generelt

Når et skip har levert avfall i havnen, skal havneansvarlig, uten unødig forsinkelse, utstede en kvittering til skipsfører gjennom SSNN i samsvar med vedlegg IV

Renovatør kan bistå den havneansvarlige med å framskaffe kvittering for alt avfall som leveres direkte til havnens renovatør. For avfall som leveres til stasjonær ubetjente mottak må havneansvarlig innføre rutiner for kontroll, slik at avfallskvittering stemmer overens med det som er levert i havn.

Det er ikke forutsatt at den havneansvarlige skal foreta separat mengderegistrering av avfallet som leveres til stasjonære mottak i havnen.

3.2 Unntak/avgrensning av plikten til å utstede avfallskvittering

Små havner med ubetjente mottak eller som ligger avsides til, har ikke plikt til å levere avfallskvittering. Det vil gjelde havner som ikke anløpes av meldepliktige skip som har tilgang på SSNN. Havner som er unntatt fra plikten om å utstede avfallskvittering skal være registrert med navn og beliggenhet og havneansvarlig må sende informasjonen til statsforvalteren. Statsforvalter skal sende samlet informasjon om unntatte havner til Miljødirektoratet.

3.3 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften

Havneansvarliges plikt til å levere avfallskvittering følger av forurensningsforskriftens § 20-8a, og skal være i samsvar med forskriftens vedlegg IV. Skipsførere har i henhold til forskriftens § 20-7 plikt til å melde levering av avfall før anløp.

Havner som er unntatt fra kravet om å utstede kvittering skal i henhold til forskriftens § 20-8a, andre ledd være registrert med navn og beliggenhet i SNN. Statsforvalter kan bistå med å registrere aktuelle havner som oppfyller kriteriene for unntak.

4. Krav om gebyrordning

4.1 Generelt

Omkostninger med mottak og håndtering av avfall fra skip, unntatt lasterester og avfall fra avgassrensesystemer, skal dekkes ved innkreving av et generelt avfallsgebyr fra de skip som anløper havnen.

Generelt avfallsgebyr

Gebyrordningen skal omfatte et generelt gebyr som innkreves ved hvert anløp alternativt som årsgebyr, sesonggebyr e.l. Det generelle avfallsgebyret skal kreves inn uavhengig av om skipene leverer avfall eller ikke, og gebyret skal ikke overstige omkostningene forbundet med mottaksordningene.

Plikten til å betale et generelt avfallsgebyr gjelder for alle skip, med mindre de er omfattet av unntaksbestemmelsene. Havneansvarlig skal innkreve generelt avfallsgebyr også fra fiskefartøy og fritidsbåter.

Det generelle avfallsgebyret skal dekke kostnader beskrevet i vedlegg II. Gebyret skal beregnes og innkreves av havneansvarlig og gebyrsystemet skal beskrives i avfallsplanen.

Havneansvarlig plikter å differensiere det generelle avfallsgebyret ut fra:

- Skipets kategori, type og størrelse
- Havnetjenester som gis utenom havnenes normale åpningstider
- Om det leveres farlig avfall

Tilleggsgebyr

Havneansvarlig kan innkreve et tilleggsgebyr for skip som ikke overholder meldeplikten, dersom leveringen medfører merkostnader for havnen. Tilleggsgebyr for avfall som er omfattet av MARPOL vedlegg V (søppel), kan innkreves om mengden overskrider den maksimale lagringskapasiteten angitt i forhåndsmeldingen.

Særskilt gebyr

Dersom skip leverer lasterester eller avfall fra avgassrensesystemer, skal havneansvarlig innkreve et særskilt gebyr. Særskilt gebyr fastsettes basert på type og mengde avfall som faktisk leveres i havnen.

Gebyrgrunnlag og beregning av generelt avfallsgebyr

Det generelle gebyret skal dekke samtlige indirekte administrasjonskostnader og en vesentlig del av de direkte driftskostnadene, minimum 30 prosent. Inntekter fra avfallsgebyret skal ikke overstige kostnadene forbundet med avfallshåndteringen.

Det kan være utfordrende å forutse forventet trafikk og avfallsvolum for det kommende året, slik at det kan oppstå differanse mellom inntekter og kostnader knyttet til avfallshåndteringen innenfor et enkeltår. Havneansvarlig kan løse dette ved å etablere et selvkostfond hvor havnene avsetter eventuelle overskudd som kan benyttes i kommende år med underskudd. Fondet bør balanseres over en periode på eksempelvis 5 år. Eventuelt kan havneansvarlig foreta en årlig justering slik at det generelle avfallsgebyret balanserer over en gitt periode.

Basert på faktiske og forventede kostnader, mottatte mengde avfall og trafikk i havnen, kan størrelsen på gebyrgrunnlaget beregnes, slik at inntekter og kostnader samsvarer. Dette kan for eksempel gjøres gjennom å beregne kostnad per tonn håndtert avfall, og forventet avfallsmengde for det kommende året basert på forventet trafikk.

- Forventet trafikk og avfallsmengde for det kommende året skal som utgangspunkt baseres på historiske tall, men kan justeres dersom det er forventet at neste års trafikk vil være større/mindre enn foregående års trafikk.
- Forventet trafikk kan omsettes til forventet avfallsmengde ved hjelp av avfallsmengder mottatt i tidligere år, eller ved å bruke IMO's internasjonale veileder for avfallshåndtering i havner eventuelt andre erfaringstall. Se pkt. **Feil! Fant ikke referanse kilden..**
- Basert på forventet avfallsmengde for det kommende året og kostnad per tonn avfall kan havnene beregne neste års gebyrgrunnlag for det generelle avfallsgebyret.

Kostnader ved håndtering av oppfisket avfall

I havner som anløpes av fiskefartøy skal forventede kostnader forbundet med håndtering av oppfisket avfall inngå i beregningsgrunnlaget for det generelle avfallsgebyret (beskrevet over). Fiskefartøy som leverer oppfisket avfall skal ikke betale tilleggsgebyr utover det generelle avfallsgebyret, selv om de leverer store mengder oppfisket avfall og eget næringsavfall.

Dersom det finnes andre finansieringsordninger som dekker hele eller deler av kostnadene med å håndtere oppfisket avfall, (for havner som deltar i prøveordningen «Fishing for litter» eller mottar støtte gjennom andre ordninger), skal dette trekkes fra ved beregning av generelt avfallsgebyr.

4.2 Unntak eller avgrensning av kravet om å innkreve gebyr

Det skal ikke kreves gebyr fra skip som anløper oppankringsplass i norsk havn, med mindre skipet har behov for å levere avfall i havnen.

Rutegående skip med regelmessig havneanløp kan fritas fra plikten til å betale generelt avfallsgebyr, dersom skipet kan dokumentere at det er inngått avtale om å levere avfall i annen havn eller til en renovatør, og kan dokumentere levert avfall ved henvisning til mottatt avfallskvittering.

4.3 Fradrag i gebyret

Det kan gis fradrag i det generelle avfallsgebyret dersom skipets konstruksjon, utstyr eller drifts bidrar til at:

- Skipet genererer reduserte mengder avfall, og
- Skipet håndterer avfallet på en bærekraftig og miljøvennlig måte.

Havneansvarlig skal foreta en skjønnsmessig vurdering av størrelsen på reduksjon i det generelle avfallsgebyret dersom skipet kan dokumentere at de er miljøsertifisert etter sertifiseringsordningene: *Green Award, ISO 14001, ISO 21070, Blue Angel, Green Marine, ISO 5020 og Miljøfyrtårn*. Andre sertifiseringsordninger kan også være relevante å vurdere. Fradraget bør likevel ikke gis basert på faktisk leverte mengder ettersom dette kan føre til ulovlig dumping av avfall til sjø og dermed fare for økt marin forurensning.

For at fradraget i gebyret skal motivere skip til å gjennomføre bærekraftstiltak bør det være av en viss størrelse.

Det kan også gis fradrag for skip som går i «nærskipsfart» og transporterer gods og passasjerer til sjøs:

- mellom havner i Europa eller
- mellom havner i Europa og ikke-europeiske land med en kystlinje mot de innelukkede havene som grenser til Europa».

4.4 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften

Krav om avfallsgebyr følger av forurensningsforskriftens § 20-9. Beregning av gebyrgrunnlaget skal baseres på vedlegg II.

Fritak for gebyr for skip som anløper oppankringsplass følger forskriftens § 20-9.

Fritak for rutegående skip følger av forskriftens § 20-8b.

Fradrag eller bortfall av avfallsgebyr for «grønne» skip og skip i «nærskipstrafikk» følger av forskriftens § 20-11.

5. Krav om avfallsplan

5.1 Generelt

Alle havner plikter å utarbeide og gjennomføre en avfallsplan. Planen skal beskrive hvordan avfallsordningen er tilrettelagt i havnen, hvordan avfallet skal sorteres, hvor det skal leveres, hvem som kan kontaktes, hvor man finner informasjon om ordningen, hva det koster å levere avfallet osv.

Det er havneansvarlig (kommunen, havnestyre, privat eier o.l.) som plikter å etablere og drifte mottaksordningen og utarbeide avfallsplan. Avfallsplanen skal utarbeides og gjennomføres i samråd med brukerne av planen; rederier/agenter mm., og lokale myndigheter der det er hensiktsmessig. Nærliggende havner kan samarbeide om en felles avfallsplan forutsatt at mottaksordningen beskrives for hvert kaianlegg.

Avfallsplanen skal sendes statsforvalteren for godkjenning. Det er viktig at mottaksordningen er i samsvar med planen. Hvert 5. år skal planen revideres og sendes statsforvalteren til ny godkjenning. Ved etablering av ny havn skal godkjent avfallsplan foreligge før havnen tas i bruk.

5.2 Unntak og avgrensning av plikten

Mindre havner for privateide fritidsfartøy er ikke omfattet av krav om å utarbeide avfallsplan. Dette omfatter medlemsbaserte småbåthavner med et begrenset antall gjesteplasser som ikke driver havnen som et kommersielt foretak, der formålet er å skape fortjeneste.

Unntaket gjelder bare for utarbeidelse av plan. Havnene må fortsatt ha en mottaksordning tilpasset behovet i havnen. Brukerne skal informeres om hvilken avfallsordning som gjelder i den aktuelle havnen. Dette kan enten være at brukerne må ta med seg avfallet slik at det håndteres i det kommunale renovasjonstilbudet eller at havneansvarlig har inngått en avtale med et renovasjonsselskap.

5.3 Referanse til bestemmelsen i forurensningsforskriften

Planen skal utarbeides i samsvar med forurensningsforskriftens § 20-6 og vedlegg I

6. Innhold i avfallsplan

PUNKTER SOM HAVNEANSVARLIG SKAL BESKRIVE I AVFALLSPLENEN

Avfallsplanen skal inneholde en beskrivelse av punktene a – e nedenfor. Planen må tilpasses behovet til skipene som vanligvis anløper havnen.

a. Vurdering av behov for mottaksordning

Ved utarbeidelse eller revisjon av avfallsplan skal havneansvarlig vurdere behovet for mottaksordning ut fra det trafikkgrunnlag basert på skip som vanligvis anløper havnen. Skipenes behov for levering av avfall bør dessuten avklares gjennom dialog med brukerne av havnen. Dersom skip har sorteringsløsninger om bord, plikter havneansvarlig å tilrettelegge for mottak av sortert avfall. Denne plikten er ny og har bakgrunn i nasjonalt mål om økt ombruk og materialgjenvinning av alt avfall i Norge. Plikten for å kan f.eks. løses gjennom stasjonært mottak for sortert avfall eller gjennom avtale med renovatør som kan møte opp i havnen når skipet anløper.

Avfallsplanen skal kort beskrive hvordan havnen har vurdert behovet for en avfallsordning. I større trafikk-, nærings- og fiskerihavner bør beskrivelsen omfatte:

- Oversikt over antall anløp siste kalenderår til alle kaianlegg, og en vurdering av økt eller redusert trafikk kommende år.
- Oversikt over avfallsmengder mottatt.
- Vurdering av behov for stasjonære mottak og avtale med renovatør.
- Kortfattet evaluering av ordningen og vurdering av eventuelle behov for endringer.

Vurdering av stasjonære mottak bør omfatte størrelse på oppsamlingsenheten for hver avfallstype og hvor ofte de skal tømmes. Oppsamlingsenheter for lett nedbrytbart avfall, som matavfall og blandet restavfall bør tømmes ofte for å unngå lukt mm.

b. Beskrivelse av mottaksordningen

Havneansvarlig skal tilrettelegge mottaket på en måte som bidrar til økt ombruk og materialgjenvinning. Avfallsplanen skal beskrive mottaksordningene i havnen med type

løsning og kapasitet. Havner med flere kaianlegg må beskrive hvilke stasjonære løsninger som er etablert på hver enkelt kai.

Beskrivelsen av stasjonært bør omfatte:

- Type oppsamlingsenheter (beholdere, stålcontainere, bunntømte containere e.l.)
- Hvor mottaket er lokalisert (kart som viser plassering av mottaket)
- Kapasiteten til mottaket, som kan angis med volum på de enkelte oppsamlingsenhetene.

De stasjonære mottakene i havnen bør plasseres slik at skip som skal levere avfall har lett tilgang til oppsamlingsenhetene.

Oppsamlingsenhetene bør være tydelig merket for å unngå sammenblanding av ulike avfallstyper. Det er viktig at farlig avfall holdes adskilt fra annet ordinært avfall og at avfall som skal leveres til ombruk eller materialgjenvinning ikke blandes med avfall som skal til forbrenning med energiutnyttelse.

Større havner bør i tillegg gi en beskrivelse av:

- Leveransegrense for levering av avfall til stasjonært mottak. Dette vil angi hvor mye skip kan levere til de stasjonære mottakene pr anløp.
- Dersom havnen har avtale med renovatør om henting av større mengder avfall må denne ordningen beskrives. Havnen har ansvar for å inngå avtale med renovatør som kan hente avfall og lasterester på kort varsel.

Fiskerihavner må beskrive hvor oppfisket avfall kan leveres. Oppsamlingsenhet for oppfisket avfall bør plasseres på samme kai som fangst og fartøyets eget næringsavfall leveres.

c. En beskrivelse av prosedyren for mottak og innsamling

Avfallsplan skal beskrive prosedyren mottak og innsamling av avfall fra skip. Beskrivelse bør være kort og omfatte:

- Hvordan avfallet skal være sortert og emballert ved levering.
- Hvilke mottak som gjelder for de ulike avfallstypene
- Rutine for levering av store avfallsmengder
- Kontaktperson for levering av avfall til renovatør
- Rutine for å levere avfallskvittering til fartøyer > 300 BT
- Hvordan havneansvarlig følger opp mottaksordningen.

Prosedyren må bl.a. beskrive hvilke typer avfall som skal leveres som farlig avfall.

Større havner som mottar matavfall fra internasjonal transport (utenfor EU/EØS) må beskrive hvilke prosedyrer som gjelder for dette avfallet. Havner som mottar slikt avfall skal være registrert hos Mattilsynet. Det samme gjelder for renovatør som henter slikt avfall. Avfallet skal leveres direkte til renovatør som sørger for at avfallet blir destruert ved forbrenning.

d. Beskrivelse av gebyrsystemet

Avfallsplanen skal beskrive gebyrsystemet i havnen, slik at det synliggjøres for skipene som anløper havnen, statsforvalter og øvrige myndigheter hva som inngår i beregningsgrunnlaget for avfallsgebyret. Beskrivelsen skal omfatte hva de ulike gebyrene skal dekke av kostnader, og hvilket beregningsgrunnlag som legges til grunn for hvert gebyr. Gebyrsatsene reguleres normalt årlig, og informasjon om gjeldende avfallsgebyr bør framgå av havnens hjemmeside.

For større havner bør beskrivelsen omfatte:

- Prinsipp for fastsettelse det generelle avfallsgebyret for ulike typer skip
- Prinsipper for tilleggsgebyr
- Prinsipper for særskilt gebyr
- Prinsipp for differensiering av gebyret
- Kriterier for redusert eller bortfall av gebyr

e. Beskrivelse av prosedyre for rapportering av mangler ved mottaksordningen

Planen skal beskrive hvilke rutiner som skipsfører og havneansvarlig skal følge ved varsling ved mangler og svakheter i mottaksordningen. Prosedyren bør beskrive hvordan skipsfører kan varsle havneansvarlig og kopi av varsel bør sendes til statsforvalteren for mulig oppfølging. Planen må opplyse om korrekt kontaktinformasjon til både havneansvarlig og statsforvalter og oppdateres ved endringer. Havneansvarlig bør tilrettelegge for varling via havnens hjemmeside. For småbåthavner kan det være tilstrekkelig at varsel gis muntlig eller på SMS til havneansvarlig.

Prosedyren bør videre presisere hvordan havneansvarlig skal håndtere varselet og hvordan tilbakemeldingen skal gis til varsler.

f. Beskrivelse av prosedyre for dialog mellom partene

Alle havner bør ha en dialog med brukere av avfallsordningen i havnen. I tillegg kan det være nyttig å inkludere relevante renovatører, terminaloperatører og andre berørte parter inn i dialogen. Behovet for dialog vil variere mellom de ulike havnene, og vil være liten i småbåthavner og andre havner med få anløp. I store havner med mange anløp fra ulike skip og mange kaianlegg vil behovet for dialog kunne være større. Havnen står fritt til selv å bestemme hvordan og hvor omfattende dialogen skal være. Det kan være hensiktsmessig å invitere brukerne inn i brukerforum eventuelt med egen digital plattform.

Planen bør kort beskrive prosedyre for dialog med bl.a.:

- Hvem som er invitert inn i dialogen
- Hvordan dialogen skal gjennomføres
- Hva som er hensikten med dialogen

g. En oversikt over typer og mengder avfall som fra skip som mottas og håndteres ved mottaksordningen.

Avfallsplanen for alle havner skal kort beskrive hvilke typer avfall som mottas. I større havner kan også årlige anslåtte mengder av ulike avfallstyper angis. Mengder bør angis for de ulike avfallstypene som mottas.

FORHOLD SOM BØR BESKRIVES I PLANEN

Havnene er ikke pliktige til å omtale forhold under h – e nedenfor. Hver enkelt havn må derfor vurdere om dette er relevant for dem.

h. Sammendrag av gjeldende lovgivning og formaliteter i forbindelse med levering av avfall til mottaksordningene i havnen

Avfallsplaner for større havner bør ha et sammendrag av bestemmelsene i forurensningsforskriftens § 20, og andre særbestemmelser som gjelder for mottak av avfall fra skip.

i. Opplysninger om kontaktpunkter i havnen

Avfallsplanen bør ha en oppdatert oversikt over ansvarlig(e) kontaktperson(er) i havnen med navn, telefonnummer og epostadresse. Havnens stedsadresse bør også framgå. Dette er relevant for alle avfallsplaner.

j. En beskrivelse av eventuelt utstyr og prosesser til forbehandling

Havner som utfører forbehandling av ulike avfallstyper bør gi en beskrivelse av utstyret, prosessene og hvilke avfallstyper som omfattes av forbehandlingen. Forbehandling kan være komprimering, kverning, balling eller annen håndtering før videre transport og behandling.

k. En beskrivelse av metodene for registrering av den faktiske bruken av mottaksordningene

Dersom havner har etablert en metode for registrering av hvordan og hvem som bruker mottaksordningene, kan gi en beskrivelse av metoden i avfallsplanen.

l. En beskrivelse av metodene for registrering av mengdene avfall som leveres fra skip

Avfallsplan for større havner kan kort beskrive metode for registrering av mengdene som leveres. Metoder kan være vektregistrering, volumregistrering, stikkprøvekontroll, beregning på bakgrunn av anløp, utvalgsundersøkelse o.l. Dersom mengdene ikke registreres, bør også det angis.

m. En beskrivelse av metodene for håndtering av de ulike avfallsfraksjonene i havnen.

Avfallsplan for større havner kan kort beskrive den videre håndteringen avfallet som samles inn.

6.1 Informasjon til brukerne av havnen

Informasjon om avfallsløsningen skal være tilgjengelig for alle brukere av havnen. Dette kan gjøres gjennom SSNN, på hjemmeside og/eller gjennom skilt og oppslag i havnen. Hvordan informasjonen formidles vil avhenge av havnetype. Større havner bør bruke flere kanaler for å gi informasjon. Opplysninger som skal være tilgjengelig er:

- a. En kort henvisning til viktigheten av korrekt levering av avfall fra skip.
- b. Mottaksordningenes plassering for hver kaiplass, og dersom det er relevant, deres åpningstider. Kart som viser plassering av mottaksenhetene på de ulike kaianleggene, kan være en god måte å gi informasjon.
- c. En liste over avfall fra skip som vanligvis mottas i havnen.
- d. En liste over kontaktpunkter, operatører av mottaksordningene og tjenester som tilbys. Kontaktpersoner i havnen bør oppgis med navn, telefonnummer og epostadresse.
- e. En beskrivelse av prosedyrene for levering av avfall fra skip
- f. En beskrivelse av gebyrsystemet

- g. En beskrivelse av prosedyrene for rapportering av påståtte mangler ved mottaksordningene.*

6.2 Sjekkliste for utarbeidelse av avfallsplan

Punkter som skal beskrives i alle havner. Beskrivelsen skal tilpasses havnens behov.

Punkter som bør beskrives og når det er relevant for havnen.

Nr	Sjekkpunkt	Merknad – henvisning til pkt. i veilederen
A	Havnens navn og adresse	Dersom havnen omfatter flere kaianlegg bør det være en liste som angir alle kaiene.
B	Navn på havneansvarlig	
C	Navn, telefonnummer og epostadresse til kontaktpersoner i havnen som er aktuelle for brukerne av havnen	
D	Type havn	Oppgi om havene er en: - Trafikkhavn - Nærings- og industrihavn - Fiskerihavn - Småbåthavn Dersom planen omfatter flere ulike havnetyper angis havnetype(r) for hvert kaianlegg.
E	Havnens organisasjonsform	Angi om havnen er statlig, kommunal, interkommunal eller privateid
F	Havnens størrelse/aktivitetsnivå	Angis med antall anløp pr år, antall meter kai, antall båtplasser e.l.
G	Vurdering av behov for mottaksanlegg	Se pkt. 1, 7a.
H	Beskrivelse av mottaksordningens type og kapasitet	Se pkt. 1, 7b.
I	Prosedyre for mottaksordningen	Se pkt. 7c, 8e
J	Beskrivelse av gebyrsystemet	Se pkt. 4, 7d, 8f.
K	Prosedyre for rapportering av mangler ved mottaksordningen	Se pkt. 7e, 8g
L	Prosedyre for dialog mellom havnebrukere	Se pkt. 7f.
M	Oversikt over typer og mengder avfall	Se pkt. 7g, 8c.
N	Sammendrag av gjeldende lovgivning	Se pkt. 7h.
O	Beskrivelse av eventuell forbehandling av avfall	Se pkt. 7j.
P	Metode for registrering av bruken av mottaksordningen	Se pkt. 7k.

Nr	Sjekkpunkt	Merknad – henvisning til pkt. i veilederen
Q	Metode for registrering av mengder avfall som mottas	Se pkt. 7l.
R	Metode for håndtering av avfallet av de ulike avfallstypene	Se pkt. 7m.
S	Opplysning om hvilken informasjon som gis til havnebrukerne	Se pkt. 8

Tlf.: 73 58 05 00
post@miljodir.no
www.miljodirektoratet.no
Postboks 5672 Sluppen,
7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim:
Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo:
Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan
underlagt Klima- og miljødepartementet.

Vi jobber for et rent og rikt miljø. Hoved-
oppgavene våre er å redusere klimagass-
utslipp, forvalte norsk natur og hindre
forurensning.